

Załącznik do Uchwały nr LIII.467.2018

z dnia 9 lutego 2018 r.

Rady Miejskiej w Brwinowie

**PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BRWINÓW
NA LATA 2018-2020**

2018

WPROWADZENIE

Rodzina jest dla człowieka pierwszym i najbardziej naturalnym środowiskiem społecznym. Atmosfera, w jakiej wzrasta, stanowi fundament dla jego przyszłego życia, dlatego wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji jest jednym z najbardziej istotnych zadań polityki prorodzinnej. To w rodzinie dziecko uczy się zasad postępowania, jest przygotowywane do pełnienia określonych ról w życiu dorosłym.

Dezorganizacja rodziny powoduje, że staje się ona niewydolna wychowawczo, a tym samym wymaga stałego monitorowania i świadczenia interdyscyplinarnego i komplementarnego wsparcia ze strony przedstawicieli różnych grup zawodowych, pracujących na rzecz dziecka i rodziny oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina – powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Jednostki samorządu terytorialnego realizują ten obowiązek we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Praca z rodziną jest prowadzona w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowaniu dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji (grup wsparcia, grup samopomocowych). Praca z rodziną odbywa się również poprzez przydzielenie tam, gdzie jest to wskazane, asystenta rodziny. Ponadto w celu wspierania rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję.

Niniejszy program został przygotowany w Środowiskowym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brwinowie, na podstawie: *Diagnozy problemów społecznych przeprowadzonej na potrzeby strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Brwinów na lata 2014-2020*, analizy danych zastanych przeprowadzonych przez zespół Działu Wspierania Rodziny, *Diagnozy problemu przemocy w gminie Brwinów oraz analizy sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym przeprowadzonej w lipcu 2017r.* przez firmę Lokalne Badania Społeczne oraz *Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej na przełomie listopada i grudnia 2017r.* przez firmę Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brwinów wynika z art. 176 pkt. 1 i 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz.697 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brwinów na lata 2014-2020 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

1. Demografia

Brwinów jest wiejsko-miejską gminą, która administracyjnie należy do powiatu pruszkowskiego. Powierzchnia gminy wynosi 69 km kw., zaś gęstość zaludnienia jest relatywnie wysoka na tle kraju i województwa – 372 osoby na 1 km kw. w roku 2016.

W analogicznym okresie liczba mieszkańców gminy wyniosła 25 744 osób. Co istotne, ta liczba ludności sukcesywnie zwiększa się w okresie ostatnich kilku lat, ponieważ gmina jest obszarem intensywnego osiedlania się nowych mieszkańców i rozwoju zabudowy jednorodzinnej (podobnie jak na wielu innych terytoriach sąsiadujących z Warszawą). Ważną konsekwencją społeczną tego stanu rzeczy jest umowny podział na „autochtonów” i „przybyszów”, przy czym integracja i zapewnienie spójności społecznej jest jednym z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed wspólnotą lokalną. Na uwagę zasługuje fakt, że w perspektywie wieloletniej stopniowo maleje odsetek osób w wieku produkcyjnym, natomiast zwiększa się udział mieszkańców w wieku przed- i poprodukcyjnym w populacji.

2. Bezrobocie

Bezrobocie nie jest dominującym problemem społecznym w gminie Brwinów. Bezrobocie rejestrowane kształtuje się na poziomie 5,3 %¹ i jest niższe od średniej wojewódzkiej i od średniej krajowej. Jednakże 40 % bezrobotnych, to osoby bezrobotne długotrwale, co przekłada się bezpośrednio na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

3. Edukacja i wychowanie

Wszystkie placówki oświatowe w gminie dają możliwość skorzystania ze wsparcia pedagoga, psychologa, pielęgniarki, logopedy i doradcy zawodowego. Każda z nich posiada sprzęt audiowizualny, bibliotekę, świetlicę, stołówkę, w której prowadzone jest dożywianie uczniów, salę gimnastyczną, boisko szkolne i pracownię komputerową z dostępem do Internetu. W żadnej placówce nie funkcjonują natomiast klasy integracyjne.

W placówkach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze. Przybierają one formę realizowanych programów (np. promujących zdrowy tryb życia, edukujących dla bezpieczeństwa – spotkania z policjantami), organizowanych warsztatów (np. na temat profilaktyki uzależnień) oraz zajęć socjoterapeutycznych. Placówki podejmują współpracę z rodzicami uczniów. W jej ramach odbywają się zebrania, spotkania indywidualne, spotkania ze specjalistami, świadczone jest poradnictwo w ramach pedagogizacji rodziców, organizowane są konsultacje, warsztaty oraz zajęcia psychoedukacyjne i profilaktyczne.

¹ Źródło: GUS

4. Problemy dzieci i młodzieży

Wyniki przeprowadzonych badań pokazują wzrost poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w gminie Brwinów. Dzieci deklarują w ogromnej większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami (uczniowie szkół podstawowych – 100%; uczniowie gimnazjów – 92%). Dobre relacje z rodzicami to niewątpliwie zasób chroniący. Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. Łącznie 88% uczniów szkoły podstawowej oraz 80% uczniów klas gimnazjalnych chciałoby lub raczej chciałoby podzielić się wątpliwościami z rodzicami.

Jak pokazują wyniki badań przeprowadzonych przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych głównymi problemami definiowanymi przez dzieci i młodzież są nadmierne korzystanie z Internetu i zjawisko cyberprzemocy, w mniejszym stopniu natomiast występowanie przemocy rówieśniczej.

5. Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

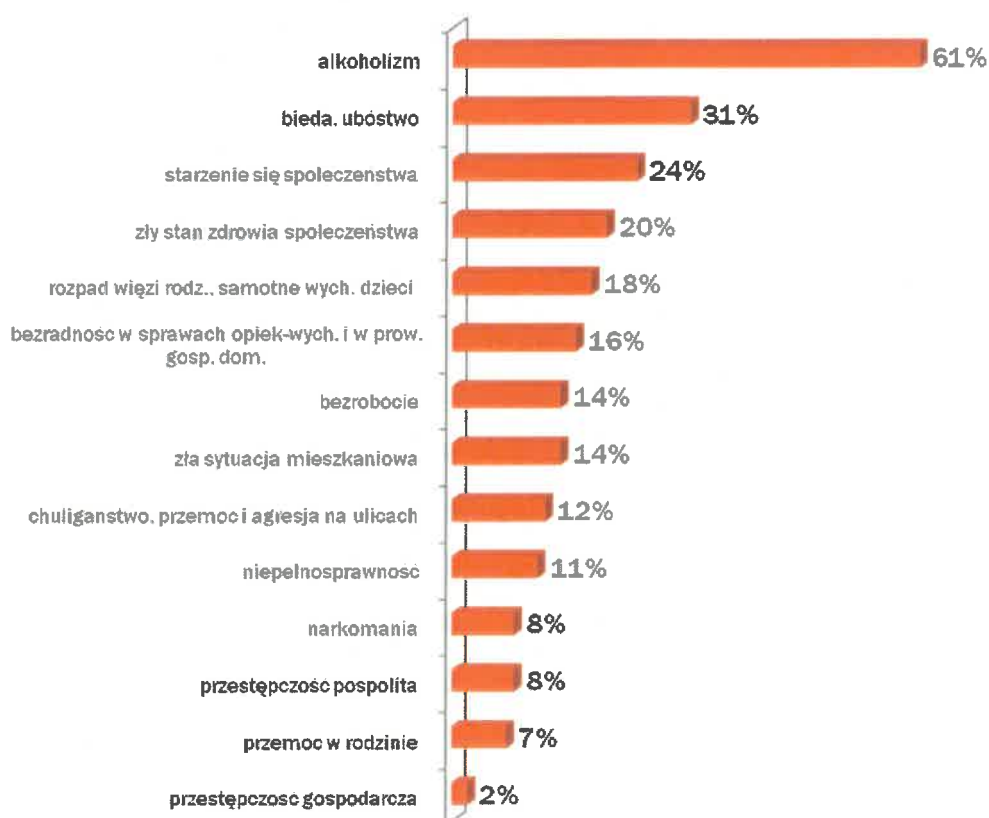
Najważniejszymi potrzebami dzieci i młodzieży są godne i bezpieczne warunki życia, akceptacja, dobry kontakt z rodzicami i rówieśnikami. Konieczne jest kontynuowanie działań mających na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, poprawy standardu życia dzieci i młodzieży, uzupełniania zaległości w nauce, rozwijania zainteresowań i nabywania umiejętności współżycia społecznego. Istotny jest również dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym zajęć umożliwiających rozwijanie pasji i zainteresowań, a także do placówek kulturalnych.

6. Rodzina i dziecko w środowisku lokalnym

Zgodnie z wynikami *Diagnozy problemu przemocy w gminie Brwinów oraz analizy sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym*, wśród najbardziej palących problemów społecznych na pierwszym miejscu uczestnicy badania wymienili uzależnienia od alkoholu (przede wszystkim osoby posiadające małe dzieci), natomiast na kolejnych pozycjach znalazły się: bieda i ubóstwo, zwiększający się udział seniorów w populacji i – co się z tym wiąże – pogorszenie stanu zdrowia społeczeństwa. Co istotne, dwie ostatnie z wymienionych kategorii odpowiedzi najczęściej są wskazywane przez osoby w wieku 50 lub więcej lat

(odpowiednio – 40 i 38 proc. w tej grupie ankietowanych), a także respondentów nieposiadających dzieci (33 i 29 proc.). Warto dodać, że wspomniane grupy uczestników pomiaru relatywnie często dostrzegają również wagę zagadnień związanych z niepełnosprawnością. Przemoc w rodzinie należy do najrzadziej zauważanych problemów społecznych w środowisku lokalnym – zjawisko to wskazuje 7 proc. badanych. Respondenci mogli wymienić nie więcej niż 3 odpowiedzi, zatem odsetki zamieszczone na wykresie nie sumują się do 100 proc.

Wykres 1. Ranking lokalnych problemów społecznych

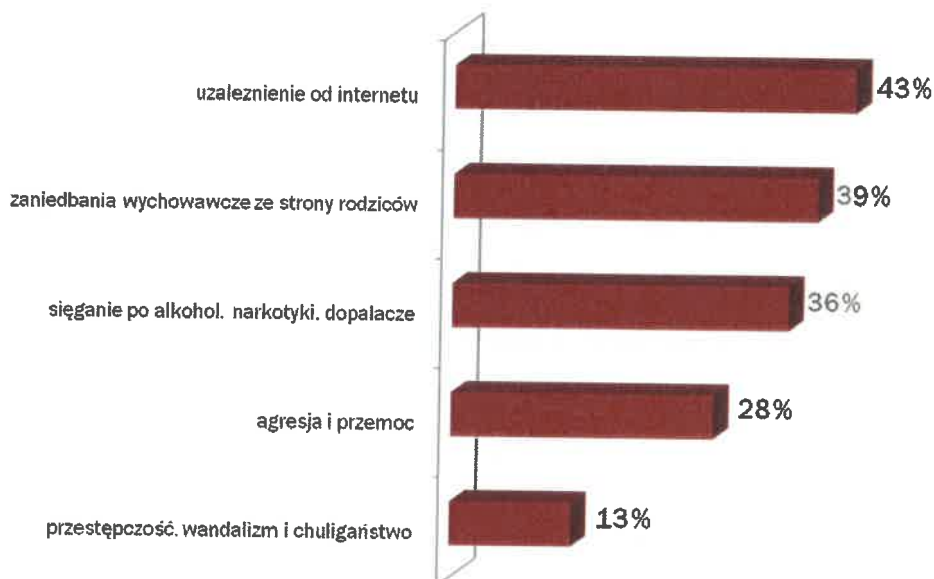

W roku 2015 przeprowadzone zostały duże, przekrojowe badania społeczne na obszarze Podwarszawskiego Trójmiasta Ogrodów: w gminie Brwinów oraz miastach: Milanówek i Podkowa Leśna. Na potrzeby niniejszego opracowania przeprowadzona została wtórna analiza danych pozyskanych w ramach wspomnianego przedsięwzięcia badawczego. W rankingu najbardziej palących problemów społecznych gminy Brwinów na pierwszych miejscach wymieniano: uzależnienia od alkoholu – 33 proc., zwiększający się udział seniorów

w populacji (23 proc.), przestępczość pospolitą (18 proc.), bezrobocie (18 proc.), złą sytuację mieszkaniową (16 proc.) oraz zły stan zdrowia społeczeństwa (14 proc.)².

Negatywne zjawiska społeczne, rozpowszechnione wśród dzieci i młodzieży z gminy Brwinów według raportu LBS ukazuje, że przeszło 4 na 10 badanych zauważyło problem uzależnienia od Internetu. Co niezmiernie istotne, zdecydowanie częściej są to kobiety (47 proc.) w porównaniu z mężczyznami (28 proc.). Bardzo wysoki wynik (73 proc.) odnotowano w grupie respondentów posiadających dzieci w wieku 14-16 lat. Jak można przypuszczać, właśnie ta grupa wiekowa może być szczególnie narażona na różne niebezpieczeństwa, związane z korzystaniem z sieci. Na kolejnych miejscach wskazywano zaniedbania wychowawcze rodziców, a także uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Warto zaznaczyć, że mężczyźni częściej dostrzegają przemoc i agresję wśród młodych ludzi (44 proc.) w porównaniu z kobietami (24 proc.). Respondenci mogli wymienić maksymalnie 2 odpowiedzi, zatem powyższe odsetki nie sumują się do 100 proc.

Wykres 2. Negatywne zjawiska społeczne, rozpowszechnione wśród dzieci i młodzieży z gminy Brwinów

Wyniki *Diagnozy lokalnych problemów społecznych* wskazują natomiast, że do najpoważniejszego problemu społecznego w opinii mieszkańców można uznać:

² Wtórna analiza danych z badania przeprowadzonego na potrzeby „Zintegrowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego Podwarszawskiego Trójmiasta Ogrodów”, PAPI, N=847, Lokalne Badania Społeczne dla Gminy Brwinów, Miasta Milanówek i Miasta Podkowa Leśna, 2015

Zanieczyszczenie powietrza (smog) – łącznie 84%³, oraz zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie) – 74% i wody (72%). Problemy społeczne takie jak: wzrost przestępczości (72%), kryzys norm moralnych (72%) i kryzys rodziny (68%) znalazły się na kolejnych miejscach. Również bezrobocie ma wysoką pozycję w ocenie wagi problemu przez mieszkańców (66%), mimo że dane liczbowe wskazują na jego marginalną skalę. Jednocześnie jako problem nieistotny i mało istotny mieszkańcy wskazali bezdomność (84%) i biedę (64%), co może świadczyć o tym, że mieszkańcy oceniają materialny poziom życia w naszej gminie, jako dobry skupiając się na problemach ekologicznych i moralnych.

7. Pomoc i wsparcie rodziny i dziecka

Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej w Brwinowie. Wspieraniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych zajmuje się Dział Wspierania Rodziny - kierownik działu i wychowawcy, specjaliści (terapeuci, psycholodzy, trenerzy kompetencji wychowawczych). W ramach działu prowadzona jest specjalistyczna placówka wsparcia dziennego (świetlica socjoterapeutyczna) z trzema filiami.

Dział Pomocy Środowiskowej - kierownik działu i pracownicy socjalni, wykonujący zadania z zakresu pomocy społecznej oraz współpracujący z nimi asystenci rodziny. Do zadań tych należy przede wszystkim: praca socjalna, kwalifikowanie do uzyskania świadczeń, udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom w trudnej sytuacji życiowej, poradnictwo, pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin i grup społecznych, współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania skutków negatywnych zjawisk społecznych, opracowywanie i wdrażanie regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia.

W roku 2017 Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej przyjął następujące ilości zgłoszeń i wniosków, w porównaniu z ubiegłymi latami:

³ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Rok	Pomoc społeczna	Świadczenia rodzinne	Fundusz Alimentacyjny	Dodatki mieszkaniowe	Becikowe	500 plus
2015	3019	682	137	123	162	0
2016	2807	1037	109	121	190	2258
2017	2802	1095	112	102	167	2395

Istotnym wsparciem materialnym rodziny jest Program Rodzina 500+ realizowany od 1 kwietnia 2016 r. Spowodował on podniesienie poziomu życia wielu rodzin poprzez poprawę ich sytuacji materialnej. W gminie Brwinów z Programu skorzystało w 2017 r. 2.406 rodzin, otrzymując pomoc dla 3.183 dzieci na łączną kwotę 16.707.816,51 zł. Poprawa sytuacji materialnej nie przekłada się jednak na poprawę funkcjonowania rodzin z zakresie

prawidłowej opieki nad dziećmi. Widać to chociażby po znacznym wzroście ilości Niebieskich Kart zakładanych w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie – w 2017 założono 42 karty, z czego 11 dotyczyło osób małoletnich (w 2016 odpowiednio 28 kart i 10 dla osób małoletnich, a w 2015 17 kart i 2 dla małoletnich).

Rodziny niezamożne otrzymują również wsparcie z systemu świadczeń rodzinnych, zasiłków i świadczeń w naturze z pomocy społecznej.

ŚOPS zapewnia opiekę ze strony asystentów rodziny. Asystent rodziny pracuje maksymalnie z 15 rodzinami, wytypowanymi przez pracowników socjalnych. Działania asystenta mają na celu poprawę funkcjonowania rodziny, aby uniknąć rozwiązań drastycznych dla rodziny w przyszłości. Z jego usług w 2016 r. skorzystało 21 rodzin, a w roku 2017 – 24 rodziny.

ŚOPS prowadzi specjalistyczną placówkę wsparcia dziennego – świetlicę socjoterapeutyczną w Brwinowie, przy ul. Grodzkiej 31, z trzema filiami: w Brwinowie, przy ul. Piłsudskiego 11, w Żółwinie, przy ul. Nadarzyńskiej 25 i w Otrębusach, przy ul. Krótkiej 10. W 2017 roku łącznie do świetlic uczęszczało 129 dzieci (91 w 2012, 93 w 2013, 123 w 2014, 136 w 2015, 134 w 2016).

ŚOPS zapewnia dostęp do poradnictwa specjalistycznego: konsultacji, warsztatów umiejętności wychowawczych, terapii i mediacji. Realizowana jest praca socjalna, pomoc psychologiczną i terapeutyczną. Osoby i rodziny będące w trudnej sytuacji życiowej, w sprawach dotyczących spraw rodzinnych (przemoc w rodzinie, rozwód, prawa rodzicielskie, alimenty itp.), lub w przypadkach naruszenia prawa pracy mogą korzystać z konsultacji prawnych.

W roku 2017 ŚOPS przeprowadził 15 warsztatów podnoszących umiejętności wychowawcze. łącznie z zajęć podnoszących kompetencje rodzicielskie skorzystało 129 rodziców.

Od 2014 roku w Gminie Brwinów jest realizowana Karta Dużej Rodziny. Gmina w 2017 roku przyjęła 75 wniosków o przyznanie Kart Dużej Rodziny. W 2017 roku wydano 265 Kart Dużej Rodziny.

Gmina Brwinów zobligowana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych po 2012 roku w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej. Koszt jaki poniesiono w 2017 roku na to zadanie to 158 676,49 zł. łącznie 35 dzieci pozostaje w pieczy zastępczej,

z czego pobyt 28 dzieci dofinansowuje Gmina Brwinów. W 2016 roku na to zadanie wydatkowano 123 484,10 zł. łącznie 35 dzieci objętych było pieczą zastępczą, w tym do pobytu 27 dzieci dopłacała gmina Brwinów. Koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczej rośnie wprost proporcjonalnie do czasu przebywania w tej placówce. ŚOPS stale współpracuje z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Nie we wszystkich jednak przypadkach powrót dziecka do rodziny biologicznej jest możliwy i zasadny.

III. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron obecnych możliwości wsparcia rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nimi stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ zapewnianie rodzinom wystarczającego dostępu do poradnictwa specjalistycznego▪ istnienie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, np. Domu dla Matek z Dziećmi „Nazaret”▪ dobra dostępność placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie, w tym świetlic socjoterapeutycznych▪ sukcesywne rozwijanie infrastruktury społecznej i usługowej▪ stale poszerzana oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">▪ niewystarczający dostęp do opieki przedszkolnej w gminie▪ nieodpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie▪ niezadawalająca dostępność opieki medycznej w gminie▪ niewystarczająca liczba pracowników socjalnych▪ brak dostępu do miejsc spotkań dla młodzieży (Klubów)▪ niewystarczająca dostępność mieszkań komunalnych, w tym socjalnych

- realizowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- wdrażanie w szkołach działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- podejmowanie działań w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- funkcjonowanie w gminie instytucji i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym punktów informacyjno-konsultacyjnych, grup terapeutycznych i samopomocowych oraz świetlic socjoterapeutycznych
- upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach
- zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy, np. przygotowywanie terenów pod inwestycje
- stabilna sytuacja finansowa gminy
- duży potencjał ludzki i organizacyjny w gminie
- bogaty wachlarz wsparcia oferowanego przez ŚOPS
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży
- funkcjonowanie w gminie wolontariatu
- niski poziom przestępczości w gminie
- niski poziom bezrobocia w gminie
- różnorodna oferta kierowana do seniorów (klub seniora, uniwersytet każdego wieku)
- rosnąca liczba programów/szkoleń kierowanych

<p>do rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wdrożenie programu Karta Dużej Rodziny ▪ Brwinowska Karta Mieszkańca 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobre warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ coraz lepsza diagnostyka zjawiska przemocy w rodzinie ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy ▪ niewielka liczba osób wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia w związku z doświadczaniem przemocy w rodzinie ▪ dostępność w powiecie ośrodków leczenia uzależnień oraz Zespołu Ośrodków Wsparcia: Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie ▪ korzystne położenie geograficzne w pobliżu Warszawy ▪ rozwój infrastruktury drogowej (przebiegająca przez gminę autostrada A2) ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ prowadzenie działań w kierunku zwiększenia atrakcyjności regionu dla potencjalnych inwestorów ▪ możliwość ograniczenia bezrobocia w gminie dzięki dostępowi do ponadlokalnych rynków pracy oraz środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ bogaty w regionie wachlarz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ wzrost zainteresowania wolontariatem wśród 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie, mimo poprawy poziomu życia poprzez Program Rodzina 500+ ▪ duże zróżnicowanie społeczne na terenie gminy ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ umiarkowana aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia w gminie przez kończącą edukację młodzież ▪ duże zróżnicowanie infrastrukturalne na terenie gminy ▪ pogorszenie stanu zdrowia społeczeństwa wynikająca ze zwiększającego się udziału seniorów w populacji

dzieci i młodzieży

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brwinów na lata 2018-2020 jest **stworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitorowania.

CEL GŁÓWNY: WSPIERANIE RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Przewidywany efekt:

Na koniec okresu realizacji Programu, funkcjonuje system wspierania rodziny odpowiadający na potrzeby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jakość usług świadczonych przez placówki wsparcia dziennego jest monitorowana i stale wzrasta tak, by odpowiadać na bieżące zapotrzebowanie dzieci i młodzieży korzystających z ich usług. Do wzrostu jakości usług świadczonych przez placówki przyczyni się między innymi udostępnienie pracownikom możliwości podnoszenia kompetencji poprzez udział w szkoleniach. Wzrośnie jakość oferty placówek wsparcia dziennego w wyniku wyposażenia ich w materiały dydaktyczne i narzędzia niezbędne do realizacji zajęć. Rodziny wymagające wsparcia w większym zakresie, będą mogły korzystać z usług asystentów rodziny oraz innych form wsparcia środowiskowego zapewnianych przez ośrodek pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY I: ROZWIJANIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA RODZIN

Wskaźniki realizacji:

1. System poradnictwa rodzinnego funkcjonujący w gminie.
2. Liczba usług poradnictwa rodzinnego (z podziałem na miejsce i zakres usług: diagnoza, terapia itp.).
3. Stopień dostępności usług poradniczych w stosunku do zapotrzebowania.

Przewidywany efekt:

Na koniec okresu realizacji Programu, funkcjonuje lokalny system wsparcia rodziny oparty na rozpoznanych lokalnych zasobach w tym obszarze, skupiając jak największą liczbę lokalnych podmiotów realizujących działania nakierowane na wsparcie rodziny. W porównaniu z sytuacją sprzed rozpoczęcia realizacji Programu, wzrasta stopień wiedzy przedstawicieli poszczególnych podmiotów zaangażowanych w lokalny system wsparcia na temat działań prowadzonych przez inne podmioty, wzrasta także świadomość mieszkańców na temat realizowanych działań nakierowanych na wspieranie rodzin mających problemy opiekuńczo-

wychowawcze. Na koniec okresu realizacji Programu, funkcjonuje system poradnictwa rodzinnego odpowiadający na zapotrzebowanie mieszkańców, dostępny i oferujący możliwość skorzystania z kompleksowego wsparcia obejmującego prowadzenie diagnozy i terapii, w tym również terapii rodzin.

ZADANIA				
Treść	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik/i realizacji zadania	Sposób mierzenia poziomu wskaźnika
<p>1. Rozwój poradnictwa rodzinnego dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>1.1 Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: konsultacji, warsztatów, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji</p> <p>1.2 Tworzenie grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin i osób wychowujących dzieci</p>	<p>ŚOPS, Urząd Gminy</p>	<p>2018-2020</p>	<p>1. Świadczenie poradnictwa rodzinnego</p> <p>2. Liczba usług w ramach poradnictwa</p> <p>3. Liczba warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze</p> <p>4. Liczba osób korzystających ze wsparcia</p> <p>5. Liczba grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin i osób wychowujących dzieci</p>	<p>1. Monitorowanie procesu wdrażania systemu poradnictwa</p> <p>2. Monitorowanie liczby usług poradnictwa rodzinnego</p> <p>3. Monitorowanie funkcjonowania grup wsparcia i samopomocowych (ilość i częstotliwość spotkań, liczba uczestników)</p>
<p>2. Prowadzenie strony internetowej udostępniającej mieszkańcom informacje o ofercie dostępnej w obszarze wspierania rodziny</p>	<p>ŚOPS</p>	<p>2018-2020</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>3. Ewaluacja wewnętrzna oferty wsparcia</p>	<p>ŚOPS</p>	<p>2018-2020</p>	<p>1. Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia, w tym poradnictwem specjalistycznym</p> <p>2. Liczba usług w</p>	<p>-</p>

			ramach systemu wsparcia	
4. Realizacja inicjatyw wzmacniających więzi rodzic-dziecko dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym organizacja klubu dziecka i rodzica, imprez integracyjnych, sportowych i kulturalnych	ŚOPS	2018-2020	1. Liczba inicjatyw podejmowanych w celu wzmacniania więzi rodzic-dziecko 2. Liczba imprez integracyjnych i kulturalnych umożliwiających spędzanie czasu wspólnie z dzieckiem	Monitorowanie realizacji inicjatyw wzmacniających więzi rodzic-dziecko dla rodzin
5. Realizacja programu Karta Dużej Rodziny	Urząd Gminy	2018-2020	Liczba Rodzin włączonych do programu	-

CEL STRATEGICZNY II: DOSKONALENIE WARUNKÓW DZIAŁANIA I ROZWÓJ PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO (PWD)

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba placówek wsparcia dziennego.
2. Liczba nowoutworzonych placówek wsparcia dziennego prowadzonych np. w formie pracy podwórkowej.
3. Liczba dzieci i młodzieży w poszczególnych przedziałach wiekowych korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego.
4. Liczba szkoleń dla pracowników placówek wsparcia dziennego.

Przewidywany efekt:

Na koniec okresu realizacji Programu funkcjonuje sieć placówek wsparcia dziennego oferujących usługi na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Oferta placówek charakteryzuje się wysoką jakością i odpowiada na potrzeby rodzin. W gminie panują dobre warunki do funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, obejmujące również możliwości rozwoju zawodowego dla kadry kierowniczej i pedagogicznej placówek.

ZADANIA

Treść	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik/i realizacji zadania	Sposób mierzenia poziomu wskaźnika
1. Podnoszenie jakości usług świadczonych przez PWD.	ŚOPS	2018-2020	1. Liczba i typ poszczególnych form	1. Monitorowanie liczby i typu poszczególnych

<p>Realizacja różnorodnych form doskonalenia zawodowego i wsparcia merytorycznego w tym systematycznych superwizji metodycznych zgodnych z zapotrzebowaniem kadry kierowniczej i wychowawców PWD</p>			<p>doskonalenia zawodowego udostępnionych pracownikom PWD. 2. Liczba osób, które skorzystały z poszczególnych form doskonalenia zawodowego</p>	<p>form doskonalenia zawodowego udostępnionych pracownikom PWD. 2. Monitorowanie liczby osób, które skorzystały z poszczególnych form doskonalenia zawodowego</p>
<p>2. Przeprowadzenie badania diagnostycznego -ewaluacji działań PWD</p>	<p>ŚOPS, Urząd Gminy</p>	<p>do XII 2020</p>	<p>Przeprowadzone badanie ewaluacyjne</p>	<p>Monitorowanie procesu prowadzenia badania ewaluacyjnego</p>

CEL STRATEGICZNY III: DOSKONALENIE WARUNKÓW UDZIELANIA WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO, PRZEDE WSZYSTKIM ASYSTENTURY RODZINNEJ

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba asystentów rodziny.
2. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny.
3. Liczba asystentów rodziny (w tym nowozatrudnionych), którzy wzięli udział w szkoleniach i superwizjach.
4. Liczba rodzin wspierających funkcjonujących w gminie Brwinów.

Przewidywany efekt:

W wyniku realizacji zadań przewidzianych w tym celu, polepszeniu ulegają warunki udzielania wsparcia środowiskowego przez Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym przede wszystkim możliwości prowadzenia asystentury rodzinnej. Wsparcie merytoryczne udzielane asystentom rodziny przyczyni się do wzrostu poziomu świadczonych przez nich usług. Upowszechnione zostaną również informacje dotyczące funkcjonowania rodzin wspierających, co stworzy odpowiednie podłoże do rozwoju tej formy wsparcia. Rozwijane będą inne formy wsparcia środowiskowego, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, co sumarycznie wpłynie na zwiększenie efektywności działań w obszarze wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

<p>1. Zwiększanie kompetencji zawodowych asystentów rodziny poprzez zapewnienie im dostępu do szkoleń i superwizji metodycznych zgodnie z zapotrzebowaniem</p>	<p>ŚOPS, Urząd Gminy</p>	<p>2018-2020</p>	<p>Liczba asystentów rodziny (w tym nowozatrudnionych, którzy wzięli udział w szkoleniach, superwizjach</p>	<p>1. Monitorowanie liczby asystentów rodziny, którzy wzięli udział w szkoleniach i superwizjach 2. Monitorowanie liczby nowozatrudnionych osób na stanowiskach asystentów rodziny, którzy wzięli udział w szkoleniach zawodowych</p>
<p>2. Upowszechnienie zasad ustanawiania i funkcjonowania rodzin wspierających pn. Rodziny wspierające w Gminie Brwinów</p>	<p>ŚOPS, Urząd Gminy</p>	<p>2018-2020</p>	<p>Upowszechnienie informacji o rodzinach wspierających</p>	<p>-</p>
<p>3. Ewaluacja funkcjonowania rodzin wspierających</p>	<p>ŚOPS, Urząd Gminy</p>	<p>XII 2019</p>	<p>-</p>	<p>Monitorowanie liczby rodzin wspierających</p>

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brwinów na lata 2018-2020 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- ze środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi („korkowe”)
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2018-2020 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Miejskiej.

VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Brwinów na lata 2018-2020 będzie podlegał systematycznemu monitoringowi i ewaluacji.

Prowadzony monitoring będzie zakładał systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań Programu. Jego celem będzie ocena procesu wdrażania Programu, gdzie podstawowym kryterium jej dokonywania będą określone wskaźniki realizacji zadań.

Prowadzona będzie ewaluacja wewnętrzna polegająca na dokonaniu (po każdym roku wdrażania Programu) przeglądu zrealizowanych zadań, w tym stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz wprowadzeniu tam, gdzie zostanie to uznane za zasadne, odpowiednich zmian w sposobie realizacji zadań tak, by ostatecznie osiągnąć wszystkie założone wskaźniki i cele założone w Programie. W terminie do 31 marca każdego roku Dyrektor Środowiskowego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

W końcowym etapie realizacji Programu, przeprowadzona zostanie (przez podmiot zewnętrzny) ewaluacja końcowa mająca na celu analizę skuteczności, efektywności i trafności realizacji działań założonych w Programie. Wyniki ewaluacji będą stanowić podstawę do sformułowania celów i zadań w kolejnych edycjach programów wspierania rodziny.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Brwinowie

Sławomir Rakowiecki

